

Nummen yhtenäiskoulu kriisisuunnitelma

12.10.2017

SISÄLLYS

1. Tärkeät puhelinnumerot	s. 3
2. Hätäensiapuohjeet	s. 3
3. Toimintamalleja äkillisissä kriisitilanteissa	s. 5
3.1. Oppilaan kuolema	s. 5
3.2. Opettajan tai työntekijän kuolema	s. 5
3.3. Itsemurha	s. 6
3.4. Väkivalta tai sen uhka	s. 7
3.5. Onnettomuus tai tapaturma	s. 8
3.6. Oppilaan vakava sairaus	s. 8
3.7. Tulipalo tai säteilyvaara	s. 8
3.8. Pommiuhka	s. 9
3.9. Myös auttajat tarvitsevat apua	s. 9
4. Kriisien ehkäisy ja selviytymisen tukeminen	s. 9
4.1. Masennus	s. 9
4.2. Itsemurhavaara	s. 9
4.3. Psykoottinen käyttäytyminen	s. 10
4.4. Päihteiden väärinkäyttö	s. 10
4.5. Koulukiusaaminen ja väkivalta	s. 11
4.6. Perheessä tapahtuva väkivalta	s. 11
4.7. Työntekijä tarvitsee apua	s. 12
4.8. Koulun elämäntaitoja rakentava työ	s. 12
5. Tiedottaminen kriisitilanteissa	s. 12
6. Kriisisuunnitelman päivitys	s. 13

1. Tärkeät puhelinnumerot

- Yleinen hätänumero 112
- Hämeenlinnan poliisi p. 0295 430 311 (vaihde),
POLIISIN TAVOITTAÄ KIIREELLISISSÄ ASIOISSA HÄTÄNUMEROSTA.
- KHKS Yhteispäivystys puh. (03) 629 4500, Ahvenistontie 20, 13530 Hämeenlinna
- Ambulanssi soitetaan hätänumerosta 112.
- Terveysasemien ajanvarausnumero:
 - Jukolan terveysasema puh. 03 621 9150 (klo 8-15)
 - Viipurintien terveysasema puh. 03 621 9165(klo 8-14)
- Myrkytystietokeskus puh. 09 471 977

- Lastensuojelun päivystysnumero puh. 03 621 2484 tai 040 707 2061, arkisin klo 8-15.30. Virka-ajan ulkopuolella lastensuojeluasiat hätänumeroon 112.

Koulun kriisityöryhmä

- Rehtori puh. 03 621 2472 (22472), **050 3366 788**
- Apulaisrehtori 03 621 3260 (23260), **050 3611 319**
- Kuraattori puh. 03 621 2394 (22394), **040 7746 625**
- Terveystenhoitaja
Yläluokat: puh. 03 621 3936 (23936) tai **050 552 9414**
Alaluokat: puh. 03 621 3966 (23966) tai **050 509 1099**
- Ryhmää täydennetään tapauskohtaisesti

Rehtorin ja apulaisrehtorin ollessa yhtä aikaa pois, yläkoulun oppilaanohjaaja 03 621 2449 (22449), **040 580 0214** on varahenkilö.

2. Hätäensiapuohjeet

Hätäensivulla pyritään turvaamaan potilaan hengitys ja sydämen toiminta sekä tyrehdyttämään suuret verenvuodot.

1. Arvioi tilanne

- Mitä on tapahtunut (onko silminnäkijöitä)?
- Selvitä autettavien määrä ja avun tarve.
- Estä lisäonnettomuudet, mutta lähesty vaarallista kohdetta varoen.
- Pelasta ensin hengen vaarassa olevat
- Varoita muita vaarasta.

Jos auttajia on monta, aloita itse hätäensiapu ja ohjeista toinen tekemään hätäilmoitus.

2. Tee hätäilmoitus 112

- Toimi hälytyspäivystäjän antamien ohjeiden mukaan.
- Lopeta puhelu vasta, kun saat luvan.

3. Anna hätäensiapu sitä tarvitsevalle

- Onko potilas heräteltävissä?
 - Kyllä → avaa hengitystiet ja käännä potilas kylkiasentoon.
 - Ei → aloita puhallus-paineluelvytys
 - Lapsen puhalluspaineluelvytys aloitetaan 5 puhalluksella. Jos lapsi ei herää, jatketaan elvytystä samalla kaavalla kuin aikuisten elvytystä.

AIKUISEN PAINELUELVYTYS (PPE)

Onko verenvuotoja ?

Tyrehdytä näkyvä verenvuoto

Raaja koholle

Paina vuotokohtaa sormin tai kämmenellä

Sido haava painesiteellä tai vastaavalla

Sokki

Oireina nopeutunut syke ja hengitys, kalpea ja kylmänhikinen iho sekä levottomuus.

Aseta potilas makuulle alaraajat koholle.

Rauhoita potilasta ja pidä lämpimänä.

Aseta tajuton sokkipotilas kylkiasentoon jalat koholle.

3. Toimintamalleja äkillisissä kriisitilanteissa

3.1 Oppilaan kuolema

Jos kuolema on tapahtunut koulussa tai koulumatkalla, koulun johtaja on yhteydessä poliisiin tai lääkäriin, joiden tehtävä on kuolinviestin vieminen henkilökohtaisesti. Tämän jälkeen koulun johtaja on yhteydessä kuolleen oppilaan kotiin. Koulu lähettää kotiin suruvalittelukukat tai adressin.

Vanhempien kanssa sovitaan koulun toimenpiteistä ja oppilaiden ja opettajien osallistumisesta hautajaisiin vanhempien toivomusta kunnioittaen.

Oppilaan kuolemaa ja sen aiheuttamaa surua käsitellään kuolleen oppilaan luokan kanssa luokanvalvojan tai kriisiryhmän jäsenen johdolla. Kuolemasta on lupa kertoa oppilaille, kuolintavasta ei. Oppilaita autetaan kertomaan ajatuksiaan ja tunteitaan. Heille kerrotaan mahdollisista surureaktioista. Muiden luokkien luokanvalvojat kertovat asiasta omille oppilailleen. Myös opettajat tarvitsevat tukea. Työntekijöille ja oppilaille voidaan tarvittaessa järjestää psykologinen jälkipuinti (debriefing) jonka toteuttaa ulkopuolinen asiantuntija.

Koteihin tiedotetaan asiasta Wilma-viestillä. Lisäksi järjestetään erilaisia surun käsittelyä helpottavia rituaaleja, kuten nostetaan lippu puolisalkoon ja asetetaan kuolleen oppilaan pulpetille palava kynttilä, kukkia tai valokuva. Kuunnellen kotien toivetta järjestään koulussa asiaan liittyen tilaisuus / hiljainen hetki. Opettajien on syytä seurata oppilaiden toipumista ja mahdollista tuen tarvetta.

Näin toimitaan:

- koulussa tiedon saanut henkilö informoi rehtoria
- rehtori tiedottaa henkilökunnalle
- lv. neuvottelee kriisivalmiusryhmän kanssa kuka on perheen kontaktihenkilö
- perheen toivomuksia koteihin tiedottamisesta ja koulun toimintatavoista kunnioitetaan
- keskustelu luokissa oppilaiden ikätason mukaisesti
- muistaminen ja surunvalittelu yhteisellä adressilla
- kouluisäntä huolehtii suruliputuksesta
- hiljainen hetki aulassa/luokissa
- sovitaan perheen kanssa surunvalittelukäynnistä kotiin ja osallistumisesta hautajaisiin
- oppilaille annetaan mahdollisuus keskustella asiasta aikuisen kanssa
- henkilökunnalle annetaan mahdollisuus käsitellä asiaa
- koulun aikuiset seuraavat oppilaiden reaktioita tapahtuneen jälkeen
- kriisivalmiusryhmä hankkii tarvittaessa ulkopuolista apua

3.2. Opettajan tai työntekijän kuolema

Koulun johtaja on yhteydessä kuolleen omaisiin. Koulun johtaja tai kriisityöryhmän jäsen kertoo kuolleen opettajan luokalle tapahtuneesta. Muille luokille asian kertoo luokanvalvoja tai joku kriisiryhmän jäsenistä. Koulussa pidetään muistotilaisuus/hiljainen hetki. Kodeille tiedotetaan asiasta Wilma-viestillä. Koulu lähettää omaisille adressin tai kukkia. Koulun johtaja sopii omaisten kanssa koulun työntekijöiden tai oppilaiden mahdollisesta osallistumisesta hautajaisiin. Kuolleen työntekijän työtovereille voidaan järjestää psykologinen jälkipuinti, jonka toteuttaa ulkopuolinen asiantuntija.

Näin toimitaan:

- rehtori informoi tapahtuneesta koko koulua
- keskustelu luokissa oppilaiden ikätason mukaisesti
- hiljainen hetki aulassa/luokissa
- kouluisäntä huolehtii suruliputuksesta
- muistaminen ja surunvalittelu yhteisellä adressilla

- sovitaan lähiomaisten kanssa surunvalittelukäynnistä kotiin ja osallistumisesta hautajaisiin – kunnioitetaan lähiomaisten toiveita ja tapaa surra
- kriisivalmiusryhmä hankkii tarvittaessa ulkopuolista apua
- oppilaille annetaan mahdollisuus keskustella asiasta aikuisen kanssa
- henkilökunnalle annetaan mahdollisuus käsitellä asiaa
- mikäli kuolema tapahtuu loma-aikana, pidetään yhteinen hiljainen hetki jälkikäteen
- koulun aikuiset seuraavat oppilaiden reaktioita tapahtuneen jälkeen

3.3. Itsemurha

Itsemurhan käsittely koulu yhteisössä on erityisen tärkeää, koska itsemurha saattaa toimia ongelmanratkaisumallina muille. Koulun johtaja sopii kuolleen nuoren vanhempien kanssa koulun toimenpiteistä ja hautajaisiin osallistumisesta, vanhempien toivomusta kunnioittaen. Tieto itsemurhasta annetaan ensin koulun työntekijöille, jotka sopivat yhdessä kriisiryhmän kanssa, mitä ja miten asiasta kerrotaan oppilaille. Asiallisella informaatiolla ja psyykkisellä tuella ehkäistään uusia itsemurhatapauksia. Luokanvalvoja ja joku kriisiryhmän jäsenistä käsittelevät asiaa kuolleen nuoren luokan kanssa. Muiden luokkien opettajat käsittelevät asiaa omien oppilaidensa kanssa. Jos itsemurha tapahtuu koulupäivän aikana, huolehditaan siitä, etteivät oppilaat pääse tapahtumapaikalle tai poistuvat sieltä heti. Kutsutaan ambulanssi, poliisi ja koulun kriisiryhmä. Suruviestin kotiin vie poliisi tai lääkäri. Tämän jälkeen koulun johtaja on yhteydessä kotiin.

Kuolleen ystäville ja luokalle on syytä järjestää psykologinen jälkipuintitilaisuus. Myös opettajille on syytä järjestää oma jälkipuintitilaisuus. Rituaalit, omaisten muistaminen ja hautajaisiin osallistuminen toteutetaan kuten yleensä kuolemantapausten yhteydessä.

Itsemurhaa on aina syytä käsitellä oppilaiden kanssa. Erityisesti nuoren itsemurhalla on havaittu olevan mallivaikutusta muihin nuoriin. On tärkeä korostaa sitä, ettei kenenkään tarvitse jäädä elämänongelmiensa kanssa yksin, vaan apua on saatavilla. Itsemurhan ja kuoleman ihannointi ei ole ratkaisukeino ongelmiin. Nuoren itsemurhan jälkeen on tärkeää seurata tilannetta. Osa oppilaista voi muutamien kuukausien ajan tarvita tukitoimia, esim. yksilö- tai ryhmäkeskusteluja. Itsemurhan mallivaikutuksen vuoksi myös lähikoulujen rehtoreita on hyvä informoida tapahtuneesta.

Näin toimitaan:

- tieto rehtorille, joka tiedottaa koulun henkilökuntaa ja kriisiryhmää
- tieto oppilaille: perheeltä lupa kertoa tosiasiat, jotta perättömät huhut estettäisiin – kodin kanssa sovitaan, miten toimitaan ja asiaa käsitellään
- tiedote mahdollisista reaktioista ainakin oman luokan koteihin
- henkilökunnalle annetaan mahdollisuus asian käsittelyyn
- erityinen tuki ja seuranta silminnäkijöille ja lähimmille ystäville
- keskustelut luokissa
- oppilaille annetaan mahdollisuus keskustella aikuisen kanssa
- muistaminen koulussa ja luokassa
- asian käsittely on äärimmäisen tärkeää, koska itsemurha nostaa esiin kysymyksiä ja voimakasta syyllisyyttä

3.4. Väkivalta tai sen uhka

Koulussa tapahtuneesta väkivaltatilanteesta ilmoitetaan heti koulun johtajalle, joka tarvittaessa soittaa poliisin ja mahdollisesti ambulanssin paikalle. Tarvittaessa hankitaan lääkärintodistus ja tehdään rikosilmoitus poliisille tai lastensuojeluilmoitus. Vanhemmille ilmoitetaan tapahtuneesta. Jos väkivallan kohteena on alle 15 vuotias, lieväkin pahoinpitely on virallisen syyttäjän alainen rikos. Jos kyseessä on oppilaiden keskinäinen väkivalta, asian käsittelyä jatketaan myöhemmin asianosaisten kesken. Väkivallan luonteesta ja vakavuudesta riippuen sovitaan, että käsitelläänkö sitä koulussa muidenkin oppilaiden kanssa ja jos käsitellään, niin miten.

Mikäli väkivallan tekijänä on opettaja tai muu koulun työntekijä, koulun johtajan on puututtava asiaan välittömästi. Tapahtumien kulku on selvitettävä haastattelemalla sekä oppilaita että työntekijää. Myös vanhempien näkemyksiä kuullaan. Työntekijän mahdollisuudet jatkaa koulussa on selvitettävä. Tarvittaessa käytetään ulkopuolista asiantuntija-apua. Lääninhallituksen sivistystoimen osasto valvoo koulujen ja oppilaitosten toimintaa. Lääninhallituksesta voidaan tarvittaessa tehdä tarkistuskäyntejä.

Näin toimitaan:

- o toimi - älä käänny pois tilanteesta.
- o kehoita lopettamaan väkivalta.
- o estä väkivallan jatkuminen. Hae mahdollisuuksien mukaan apua koulun muilta työntekijöiltä.
- o älä arkaile pyytää poliisia ja ambulanssia paikalle(puh. 112).
- o tiedota opettajalle ja rehtorille.
- o tarvittaessa rehtori kokoaa kriisivalmius-/oppilashuoltoryhmän, joka järjestää kriisiapua.
- o ota yhteys oppilaan huoltajiin ja pyydä, että he hakevat oppilaan.
- o tarvittaessa poista oppilas luokasta, pyydä paikalle toinen aikuinen. Huolehdi myös valvonnasta luokasta poistamisen jälkeen.
- o tarvittaessa rehtori evää oppilaalta koulunkäyntioikeuden loppupäiväksi tai pidemmäksi ajaksi.
- o tilanteessa mukana ollut aikuinen kirjoittaa muistion tapahtumista
- o hankitaan lääkärintodistus ja tehdään rikosilmoitus tai lastensuojeluilmoitus

3.5. Onnettomuus tai tapaturma

Ensimmäisenä onnettomuuspaikalle saapunut aikuinen arvioi, mitä on tapahtunut ja minkälaista apua tarvitaan. Sen jälkeen ryhdytään nopeasti tarvittaviin toimiin, esim. kutsutaan paikalle ambulanssi tai kouluterveydenhoitaja. Tarvittaessa soitetaan yleiseen hätänumeroon ja tehdään hätäilmoitus. Hätäilmoitusta tehtäessä kerrotaan, mitä on tapahtunut, missä paikassa ja osoitteessa. Sitten vastataan esitettyihin kysymyksiin (potilaan vointi, tarkemmat tiedot, hälyttäjän nimi). Puhelua ei saa katkaista ennen kuin siihen annetaan lupa. Yhteys otetaan myös koulun vahtimestariin joka hoitaa opastuksen onnettomuuspaikalle. Asiasta ilmoitetaan koulun johtajalle.

Näin toimitaan:

- o huolehditaan oppilaat mahdollisimman nopeasti pois tapahtumapaikalta pelastussuunnitelman ohjeiden mukaisesti

- huolehditaan onnettomuudessa mukana olleiden kriisiavun toteuttamisesta oman kriisivalmiusryhmän avulla, tarvittaessa pyydetään ulkopuolista apua
- tiedotetaan faktat koulun oppilaille ja henkilökunnalle, jotta välttyttäisiin vääriltä huhuilta
- tilanteessa mukana olleiden kanssa keskustellaan onnettomuuden tapahtumista
- koulu tiedottaa oppilaiden vanhemmille tapahtuneesta

3.6. Oppilaan vakava sairaus

Kysytään huoltajilta lupa kertoa luokan oppilaille ja muulle henkilökunnalle Sovitaan huoltajan kanssa, mitä kerrotaan oppilaille. Keskustellaan sairaan, hänen ystäväpiirinsä ja luokan kanssa. Kouluterveydenhoitaja välittää toimintaohjeet sairaskohtausten varalta Rohkaistaan pitämään yhteyttä sairastuneeseen oppilaaseen

3.7. Tulipalo tai säteilyvaara

Kouluilla ja oppilaitoksilla tulee olla turvallisuussuunnitelma. Katso ohjeet sieltä.

3.8. Pommiuhka

Pommiuhasta ilmoitetaan välittömästi poliisille. Oppilaat ja työntekijät ohjataan ulos koulurakennuksesta. Toimitaan poliisin antamien ohjeiden mukaan. Pommiuhkauksiin on aina suhtauduttava vakavasti, vaikka ne joskus osoittautuvatkin aiheettomaksi.

3.9. Myös auttajat tarvitsevat apua

Kriisityö on henkisesti raskasta työtä. Opettajat tarvitsevat tukea osatakseen auttaa surevia oppilaita. Kriisiryhmän jäsenet tarvitsevat konsultaatioapua, koulutusta ja mahdollisuutta psyykkiseen jälkipuintiin.

4. Kriisien ehkäisy ja selviytymisen tukeminen

4.1. Masennus

Masennuksen tunnistaminen ei ole aina helppoa. Masennus voi joskus peittyä ns. pellen naamion taakse. On ensiarvoisen tärkeää, että masentunut oppilas ohjataan avun piiriin.

Masennuksen merkkejä voivat olla:

- univaikeudet, henkilö ei nuku tarpeeksi tai on koko ajan unelias
- syömisvaikeudet, henkilö ei syö tarpeeksi tai syö suruunsa
- voimattomuus: ”olen ihan poikki, en jaksakaan enää”
- apatia, vetäytyminen: harrastukset, ystävät yms. eivät kiinnosta enää
- vihamielisyys, voimakasta kiukkua ja äksyilyä
- keskittymisvaikeudet, ylivilkkaus
- itseinho: olen ruma, minusta ei kukaan pidä
- itkuisuus ja surullisuus hallitsevaa
- tuomiopäivän tunteet: henkilö puhuu, ajattelee, piirtää, kirjoittaa kuolemasta

Luettelo on vain esimerkinomainen. Mikäli oppilaalla on näitä oireita useita, on otettava yhteys koulukuraattoriin tai kouluterveydenhoitajaan, joka ohjaa tarvittaessa eteenpäin.

4.2. Itsemurhavaara

Itsemurhauhkailuun tai itsemurhapuheisiin on aina suhtauduttava vakavasti. Jos itsemurha-aikeita epäillään, oppilaalta kysytään suoraan, onko hän ajatellut itsemurhaa. Jos vastaus on myöntävä, häneltä kysytään, onko hänellä suunnitelmaa sen toteuttamiseksi. Itsemurha-aikeista kysyminen antaa nuorelle mahdollisuuden puhua asiasta ja helpottaa pahaa oloaan. Vaikka nuori kieltäisi kertomasta asiasta, itsemurha-aikeista tulee kertoa vanhemmille sekä oppilashuollon työntekijöille. On varmistettava, että oppilas saa ammatti-apua.

Itsemurhavaarasta kertovat:

- aiemmat yritykset
- itsemurhalla uhkailu
- vakava masennus

Muita riskitekijöitä ovat:

- voimakas kiinnostus kuolemaan tai itsemurhiin
- kaikkien rakkaiden tavaroiden poisantaminen
- veitsellä leikittely, turha riskinotto
- suuret muutokset käytöksessä ja suoritustasossa
- lähipiirissä tapahtunut itsemurha

4.3. Psykoottinen käyttäytyminen

Joskus voi käydä niin, että oppilas alkaa käyttäytyä silminnähden poikkeavalla tavalla. Kyseessä voi olla vakava mielenhäiriö, johon tarvitaan nopeasti ammattiauttajien apua.

Psykoosin oireet voivat olla:

- vetäytyminen, pyrkimys olla yksin
- sekavat ja epärealistiset puheet
- rituaalit, pakkotoiminnot
- ikätasoa lapsellisempi toiminta
- suhtautuminen koulutyöhön muuttuu, ei välitä koulutyöstä tai yrittää enemmän kuin jaksaa
- erikoinen toiminta, jota itse halua tai osaa selittää
- vihjailu avuntarpeesta
- ulkoisen olemuksen muuttuminen näkyvästi, esim. hoitamattomuus
- tunneilmaisun kapeutuminen tai muuttuminen, esim. äkilliset naurun- tai itkunpuuskat
- harhaluulot
- Luettelo on vain esimerkinomainen. Mikäli opiskelijalla on näitä oireita, on otettava yhteys lääkäriin (oma lääkäriasema).

4.4. Päihteiden väärinkäyttö

Runsas päihteiden käyttö voi olla merkki vakavasta masennuksesta. Päihteiden käytön tunnusmerkkejä voivat olla

- kaveripiirin vaihtuvuus
- rahantarpeen lisääntyminen, näpistely, ilkivalta, kauppaaminen

- koulumenestyksen laskeminen
- poissaolojen lisääntyminen
- epärealistiset puheet, tarinat, valehtelu
- muutokset luonteessa
- pelkotilat, ahdistuneisuus, levottomuus
- fyysiset merkit käytetystä aineesta riippuen, esim. laajentuneet silmäterät, verestävät silmänvalkuaiset, vapina, hikoili, laihtuminen tai lihominen, uneliaisuus, tokkuraisuus
- tietyille aineille ominainen haju
- piippu, veitset, aineenpalaset
- ulkonäön tai olemuksen muuttuminen

Mitkään merkit eivät yksin tai yhdessä välttämättä merkitse sitä, että nuorella on päihdeongelma. Mikäli epäilyä on, otetaan asia oppilaan ja hänen vanhempiensa kanssa puheeksi. Tarvittaessa tehdään lastensuojeluilmoitus.

Jos oppilas on päihtyneenä koulussa, toimitaan näin:

- otetaan yhteys huoltajaan ja pyydetään noutamaan lapsi kotiin
- ilmoitetaan sosiaaliviranomaiselle (lastensuojeluilmoitus)
- jos oppilaan tila huono, tilataan ambulanssi
- jos aiheuttaa vakavia häiriöitä tai vaaratilanteita, soitetaan poliisi paikalle.

Jos on epäilyä mutta ei varmuus päihtyneestä oppilaasta, kannattaa asiaa ottaa esiin toisen koulun opettajan tai muun aikuisen työntekijän kanssa, ja yhdessä miettiä miten asiassa edetään. Samoin myös toimitaan, jos on epäilyä, että oppilaalla on päihteitä koulussa.

4.5. Koulukiusaaminen ja väkivalta

Koulukiusaamisella tarkoitetaan toistuvaa henkistä, verbaalista tai fyysistä väkivaltaa, jonka yksi tai useampi kohdistaa yhteen uhriin tai ryhmään. Koulukiusaaminen ja väkivalta voivat ilmetä monin tavoin, kuten panetteluna, nimittelynä (huorittelu, homottelu), tönimisenä, potkimisena tai ryhmän ulkopuolelle sulkemisena. Koulussa voi ilmetä myös sukupuolista häirintää ja ahdistelua. Kiusaamisen käsittelyyn on koulussa oma suunnitelma. Kiusaamisen ehkäisy edellyttää ryhmä- ja yhteisötason toimintaa, koska kiusaajan toimintaa tukee muiden kannustus, vaikeneminen tai syrjässä pysyminen. Kiusaamiseen tulee puuttua heti, koska kiusaamisen katkaiseminen ja kiusaamisen traumaattiset seuraukset ovat sitä vaikeampia, mitä pidempään tilanteen annetaan jatkua.

Kiusaamiseen tai väkivaltaan voi syyllistyä myös koulun työntekijä. Koteja tulee kannustaa ottamaan yhteyttä kouluun heti, kun nuoren koulunkäynnissä ilmenee pulmia.

4.6. Perheessä tapahtuva väkivalta

Jos on epäilyä, että nuori on perheessään väkivallan kohteena tai todistajana, häneltä kysytään asiaa suoraan. Hänelle varataan aika koulukuraatorille tai terveydenhoitajalle. Sovitaan siitä, kuka ottaa yhteyttä kotiin ja lastensuojeluun tai poliisiin. Väkivallan uhrille kerrotaan hänen oikeuksistaan ja mahdollisuudesta saada tukea. Väkivalta on aina rikos, vaikka se tapahtuisi perhepiirissä. Hämeenlinnassa on eri yhteistyötahojen yhdessä laatima toimintamalli perheessä tapahtuvan väkivallan ja seksuaalisen riiston eli inestin varalle.

4.7. Työntekijä tarvitsee apua

Työntekijällä voi olla työuupumus, pitkäaikainen masennus, päihteiden väärinkäyttöä tai muita mielenterveysongelmia. Tällaisessa tilanteessa koulun rehtori tulee keskustella työntekijän kanssa ja ohjata hänet työterveyshuoltoon.

4.8. Koulun elämäntaitoja rakentava työ

Koulun yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä pohditaan miten voidaan poistaa tai vähentää koulunkäyntiin liittyviä riskitekijöitä. Ryhmässä toimiminen ja jatkuvan arvioinnin kohteena oleminen voi olla nuorille hyvinkin stressaavaa.

Koulu voi osana koulun arkea edistää nuorten elämäntaitoja ja kykyä kohdata vaikeita tilanteita. Koulutyössä voidaan tietoisesti vahvistaa itsetuntoa, harjoitella myönteistä vuorovaikutusta ja arkielämän ongelmanratkaisutaitoja.

Nummen Yhtenäiskoulun hyvät käytännöt

- Vahvistetaan myönteistä ilmapiiriä ja ehkäistään kiusaamista
- Edistetään ryhmäkäyttäytymistä ja toverisuhteita
- Varmistetaan onnistumisen ja osaamisen kokemukset kaikille
- Katkaistaan epäonnistumisen kierre ja estetään koulun keskeyttäminen
- Tavoitteena on, että kaikki oppilaat saavat päättötodistuksen

5. Tiedottaminen kriisitilanteissa

Tiedottamisesta ja toimittajien kysymyksiin vastaamisesta vastaa **ainoastaan rehtori**. Rehtori on yhteydessä tarvittaessa opetuksen järjestäjään. Rehtori asettaa myös rajat lehdistön tulemiselle koulun alueelle.

Opettajakuntaa ja muuta koulun henkilökuntaa informoidaan tapahtuneesta järjestämällä yhteinen kokoontuminen. Opettajat saavat ohjeita asian käsittelystä luokissa - huhujen ehkäiseminen, oikeat tiedot.

Mahdollisten uhrien omaiset päättävät omalta osaltaan tiedottamisesta.

Koteja tiedotetaan tapahtuneesta ja siitä, miten tapahtunutta käsitellään koulussa.

6. Toimenpiteet kriisivalmiuden ylläpitämiseksi

Kriisisuunnitelman päivittäminen

Kriisisuunnitelma on käytännön työväline, joka elää ja kehittyy ajan myötä. Yhteystiedot päivitetään säännöllisin väliajoin ja toimintaohjeita muutetaan ja parannetaan kokemusten karttuessa.

Koulun kokemusten mukaan erilaisten kriisitilanteiden myötä toimintaohjeet konkretisoituvat ja selkiytyvät. Suunnitelmaa täydennetään, jos ilmenee asioita, joihin ei aiemmin ole osattu varautua.

Vuosittainen tiedotus työyhteisölle ja kodeille

Koulun kriisivalmius edellyttää koko koulun henkilöstön perehdyttämistä. Kaikilla koulun työntekijöillä tulee olla valmiudet toimia kriisitilanteessa, koska kuka tahansa voi kohdata sen

ensimmäisenä. Kriisuunnitelmaan perehdyttäminen tapahtuu opettajankokouksissa, koulutus- tai keskustelutilaisuuksissa jne.

Koulun henkilöstöä informoidaan kriisuunnitelmasta jo sen tekovaiheessa. Työntekijöiltä pyydetään siihen ehdotuksia ja kommentteja.

Kriisuunnitelmasta tiedotetaan oppilaille tai opiskelijoille sekä vanhemmille tiedotteissa, luokanvalvojantunneilla ja vanhempainilloissa sekä Wilmassa.

Koulutustilaisuudet

Koulu järjestää mahdollisuuksien ja koetun tarpeen mukaan koulutusta kaikille esim Ys- ajan puitteissa sekä lähettämällä avainhenkilöitä mahdollisiin koulutustilaisuuksiin.